

Efter 1984: FRA-buggning

Tomas Ohlin är oroad över dagens förslag för ökade buggningsmöjligheter. Låt dem följas upp med nya förslag för öppenhet, manar han.

I "Sagan om den stora datamaskinen" ger Olof Johanneson (pseudonym för Hannes Alfvén) en beskrivning av ett övervakningssamhälle som i sagan vuxit fram. Varje medborgare bär på armen en liten "teletotal", en manick som står i direkt kontakt med bland annat övervakande myndigheter.

Det är möjligt att följa varje medborgare, att "skydda" henne. Den rigorösa övervakningen blir alltmer effektiv, men systemet bryter till sist ner i upplopp och kaos. Ett renare och öppnare samhälle får en chans att uppstå.

Detta speglar ett kontrollsamhälle som var avsett att vara avskräckande på 60-talet när det skrevs.

Mobil kontroll

Men Alfvéns teletotal finns idag. Nästan varje medborgare har en mobil, som snart allt tydligare kan tala om var hon befinner sig, vart hon är på väg, och vilka hon tar kontakt med. Och de stora datasystem som kan hålla koll på oss, de finns också.

Samkörning av samhällsiga medborgarregister har successivt accepterats i ökande utsträckning. Varje sådan ny samkörning har visserligen installerats med viss vanda, men är likafullt där idag. Familj, boende, ekonomi, hälsa, utbildning .... allt finns i de stora registren. Kontakter via telefon och fax lagras. Och vi har allt-

*Familj, boende,
ekonomi, hälsa,
utbildning
.... allt finns i
de stora registren. Kontakter
via telefon och
fax lagras.*

fler kameror på gator och torg, och många sorters "kameror" på nätet.

Vi har i full demokratisk ordning installerat dagens övervakning. Detta är uppenbarligen vad vi vill. Eller?

Ja, vi har också skapat vidgad offentlighet och yttrandefrihet. Vårt samhälle är öppet, låt vara att den öppenheten ännu utnyttjas av alldeles för få.

Underrättelse blir överrättelse

I dagens debatt om vidgad buggning av telefonsamtal och lagring av e-post har påminnts om att skurkarna numera är alltmer förslagna. Vi måste kunna möta dem på deras plan, och söka dem med effektivast möjliga metoder.

Inom EU har man anmodat att buggning är nödvändigt, och vi anpassar oss. FRA får möjlighet att lyssna vid våra gränser. Adressregister för e-post införs. Mobil buggning underlättas.

Underrättelsätgärder riskerar att bli åtgärder för över-

rättelse. Även om det tar emot, så kan vi anta att detta inte är den sista utvidgningen av vidgad övervakning. Det kommer att komma förslag till skärpningar, allteftersom skurkar, terrorister och andra illvilliga krafter trycker på och skärper sin profil.

Men samhällseffektivitet måste rymma samhällsintegritet.

Förbättra samtidigt

Det finns en möjlighet att komplettera denna utveckling, i en medborgerlig riktning. I samband med varje nytt förslag till skärpning av övervakningen bör minst ett förslag till vidgad öppenhet förverkligas. Ett

antal nya kameror sätts upp, och samtidigt förses kommunal insyn med vidgade öppetider.

En effektiv e-postkontroll införs, och samtidigt installeras en ny pedagogisk frågerutin på nätet, där medborgarna enkelt kan få bättre inblick i polisarbete och försvarsprocesser. Skarpare revision, dämpad sekretess, ett nytt yttrandefrihetspris, pressfrihetsforskning, medborgarutbildning, YouTube för medborgarinitiativ, vidgad offentlighet – många möjligheter finns.

Varje nytt kontrollbeslut bör följas av minst ett nytt öppenhetsbeslut.

Tomas Ohlin

En ny kraft till NU

NU – Det liberala nyhetsmagasinet behöver förstärkning. Vi behöver en person som tar ett övergripande ansvar för tidningens administration. Ditt fokus kommer att ligga på marknadsföring och på att utveckla tidningens prenumerationsregister, upplageredovisning med mera. Tjänsten kan, utifrån din kompetens och dina önskemål, få olika utseende och tidsmässig omfattning.

Vi kommer att genomföra intervjuer löpande och ser därför gärna tidiga ansökningar.

För frågor kontakta styrelseordförande Anders Frostell, tel 08-50645239, e-post: anders.frostell@kreab.com, chefredaktör Jan Fröman, 08-41024228 eller jan.froman@tidningen.nu, eller redaktionschef Karin Thorsell, 08-41024229 eller karin.thorsell@tidningen.nu.

Din ansökan med referenser vill vi ha på e-post till Jan Fröman senast 26 februari.